

Бібліографічний опис:

[Від редакції] (2026) Сергій Тримбач – лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка. *Народна творчість та етнологія*, 1 (409), 3–4.

[Editorial] (2026) Serhii Trymbach is the Laureate of the Taras Shevchenko National Prize of Ukraine. *Folk Art and Ethnology*, 1 (409), 3–4.

СЕРГІЙ ТРИМБАЧ – ЛАУРЕАТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРЕМІЇ УКРАЇНИ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Сергій Тримбач – відомий український кінознавець, кінокритик, сценарист, член-кореспондент Національної академії мистецтв України, старший науковий співробітник відділу екранно-сценічних мистецтв та культурології Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, заступник голови Національної спілки кінематографістів України, один з найавторитетніших дослідників історії та теорії українського кіно.

Науковий доробок С. Тримбача посідає помітне місце в сучасному українському мистецтвознавстві. Упродовж багатьох років він досліджує історію екранних мистецтв, поєднуючи академічну ґрунтовність із широким культурологічним баченням. У 2005–2011 роках учений очолював відділ кінознавства ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, сприяючи розвитку наукових досліджень у галузі історії українського кіно.

Сергій Тримбач є автором численних наукових праць і публікацій, присвячених становленню та розвитку українського кінематографа. Він виступив співавтором і науковим редактором другого тому академічної «Історії українського кіно» (2016), а також автором третього тому (2022). Нині триває робота над першим томом цього масштабного п'ятитомного

видання, яке покликане стати вагомим підсумком багаторічних наукових студій дослідника в цій галузі.

Особливе місце в дослідницькій діяльності вченого посідає осмислення творчої спадщини Олександра Довженка – одного з найвизначніших митців світового кіномистецтва. Саме цій темі присвячено низку фундаментальних праць С. Тримбача. Серед них – книга «Олександр Довженко: Загибель богів. Ідентифікація автора в національному часо-просторі» (2007), відзначена Державною премією України імені Олександра Довженка 2008 року. Під його керівництвом реалізується науковий проект – енциклопедичний словник «Олександр Довженко: між тоталітаризмом і національною ідеєю», перший том якого побачив світ у 2023 році, тоді як другий перебуває на завершальній стадії підготовки. До друку готуються й нові дослідження автора, зокрема книги «Пророк і дзеркало.

Національна премія України
імені Тараса Шевченка

Автобіографічний міф як текстова реальність (на прикладі творчого шляху Олександра Довженка, Сергія Параджанова та Юрія Іллєнка)» та «Олександр Довженко: Від пекла до раю».

Наукові зацікавлення Сергія Тримбача охоплюють також творчість інших визначних постатей української культури. Він досліджував художній світ Сергія Параджанова, присвятив низку праць видатному акторові Богдану Ступці, зокрема книгу «Богдан Ступка. Метаморфози» (2022). Водночас особливу увагу вечний приділив осмисленню постаті Івана Миколайчука – актора, режисера, сценариста, митця, який став символом духовної енергії українського поетичного кіно.

Визначною подією в сучасному українському мистецтвознавстві стала книга «Іван Миколайчук. Містерії долі». У цьому масштабному дослідженні автор пропонує глибоке й багатогранне прочитання творчої біографії митця, розкриваючи складні взаємозв'язки між його особистою долею, художнім мисленням та культурно-історичним контекстом другої половини ХХ ст. Праця вирізняється не лише науковою ґрунтовністю, а й високою художньою культурою викладу. У ній поєднано аналітичну точність дослідника та образну чутливість письменника, що дозволяє по-новому відчувати духовний і творчий світ Івана Миколайчука.

Відповідно до Указу Президента України №220/2026 найвищою державною нагородою у сфері культури та мистецтва в номінації «Літературознавство і мистецтвознавство» – Національною премією України імені Тараса Шевченка – нагороджено С. В. Тримбача за книгу «Іван Миколайчук. Містерії долі» (Київ: Дух і Літера, 2021; 2023). Ця подія стала вагомим визнанням багаторічної творчої діяльності дослідника, скерованої на осмислення феномену українського кінематографа та його визначних постатей. Присудження Національної премії України імені Тараса Шевченка за цю книгу стало закономірним визнанням її наукової й культурної ваги, а також важливого внеску Сергія Васильовича Тримбача в розвиток українського мистецтвознавства в цілому та кінознавства зокрема.

Щиро вітаємо Сергія Васильовича Тримбача з високою державною нагородою! Бажаємо шановному колезі нових плідних років наукової праці, творчої енергії та довголіття, натхнення та подальших вагомих звершень у дослідженні історії українського кіномистецтва.

Колектив ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України